

væsenet selv skal udføre det, og hvis et antageligt Forslag i den Henseende som frem, skulde jeg ikke stille mig afvisende derimod.

Den ærede Indenrigsminister mener, at han ikke alene i denne Henvendelse om Koncession har anset sig berettiget til at se et Bevis for, at der var en aktuel Interesse til Stede for Frihavnsanlægget; Ministeren siger ogsaa, at Havneraadets Flertal har udtalt sig for at anvende Havnearealet til et saadant Anlæg. Men det har Havneraadets Flertal mig bekendt slet ikke gjort. Jeg har her taget en Afskrift af, hvad Havneraadets Flertal har erklæret. Det har sagt: „Det Raadet har maattet anse jelse Spørgsmaalet om Tilbebringelsen af en Frihavn ved København for at ligge udenfor Omraadet af dets Overvejelser, har man naar denne Forantaltningss Sværskættelse maatte anses for given, været enig med Ministeriet om“ o. s. v. Man er altsaa gaaet ud fra at Frihavnen skulde være der, og paa Basis deraf har man arbejdet videre. — Grosserer-societetets Komitees Betænkning af 22de December 1887 tager Indenrigsministeren ogsaa til Indtægt for, at der var en stor Stemning for en Frihavn her, det kan jeg dog ikke indrømme. Det er ganske vist, at Frilagerkommissionen, som blev nedlagt den 27de Oktober 1880, med stor Styrke udtaler sig om „Uanfælgeligheden af Anlægget af en Frihavn for Statens eller Havnetsassens Regning, saaledes som det nu snart i en Menneftalder atter og atter er blevet foreslaaet af Handelsstanden“. Dette var Frilagerkommissionens Udtalelse, men jeg maa gjøre opmærksom paa, at denne Udtalelse nu omtrent er 9 Aar gammel, og da hele Verden siden den Tid med Hensyn til Toldforholdene er bleven omtrent endependt, saa betyder en Udtalelse som er 9 Aar gammel, paa dette Omraade ikke Meget nu til Dags. Jeg tror derfor ikke, det er berettiget at tage den til Indtægt for at gaa til en saa stor Udgift, som Frihavnen vil medføre. — Grosserer-societetet blev spurgt om, hvad Betydning man vilde tillægge en mindre Frihavn, og dets Udtalelser kunne derfor ikke ganske passe paa det foreliggende Spørgsmaal. Men naar man dog paa en Maade tager dets Betænkning til Indtægt, saa maa jeg tillade mig at fremdrage enkelte Linier deraf, for at vise, at der er en Mulighed for, at man kan have misforstaaet den. Naar jeg læser hele Betænkningen og betragter den som en Totalitet, kommer jeg til et andet Resultat end den ærede Indenrigsminister, men jeg negter slet ikke, at der kan pilles enkelte Linier ud deraf, som i alt Fald synes at tale i den Retning, som den ærede Indenrigsminister vil. Grosserer-socie-

tetet siger: „Hvilken Betydning en saadan Frihavn vil kunne have for Handelen, er saare vanskeligt at angive“ naar det er „saare vanskeligt at angive“, saa er det ogsaa saare vanskeligt at stemme for 20 Millioner til Anbringelse i den. Det tror jeg, man vil indrømme. Saa siger den, at „et saadant Anlæg vel kan blive af nogen Betydning som en Begyndelse ved at tjene som Frilager“. Men „dog, kun under den Forudsætning, at de nødvendige Væresture og Pakhusleiligheder samtidig stilles til Raadighed mod billig Leie og Afgifter“. Det er Ordet „billig“, der her skal undersøgges, men det her foreslaaede vil aldrig kunne staffles for billig Leie og Afgift, thi Erfaringen fra Hamborg og Bremen viser jo nok, som, at de nye Anlæg, der ere tilbebragte der, i høj Grad have fordyret Omkostningerne ved Handelen, ganske det Samme vil blive Tilfældet her, naar der overhovedet skal staffles Rente — ikke af Grunden, den faaes jo til Givende — men af Bygningerne og alle de merkantile Anlæg, som maa udføres for at opfylde Kravene. Dernæst fremhæver Grosserer-societetets Komitee netop Noget, som jeg før omtalte, idet den siger: „Hertil kommer endvidere, at den Virksomhed, som man skulde søge at drage til Frihavnen i nærværende Tilfælde skal stables, medens den allerede i Aarhundreder har bestaaet f. Ex. i de Byer især ved den sydlige Del af Nordboen Hamborg, Bremen, Antwerpen og Rotterdam, med hvilke vi særlig skulle træde i Konkurrence, og at disse ikke blot selv bringe betydelige Ofre for at forbedre Forholdene, men understøttes, heri af Staten med endnu betydeligere Summer, samtidig med at denne, ved Hjælp af Subventioner til oversjiske Dampstibslinier, bærer hele Byrden af at indarbejde den Virksomhed, som ad denne Vej lader sig drage til de nævnte Havne“. Det er ogsaa en temmelig betinget Begejstring for Frihavnen, som her kommer til Orde, men Komiteen tør dog ikke benægte, at den kan være til nogen Støtte for Handelen.“ Heller ikke dette synes at tyde paa nogen stor Begejstring. Den taler endvidere om, at „den nærværende gamle saavel som den nye nordre Toldbodplads jo i enhver Henseende kunne gjøre Tildelt som Frihavn, naar der foretages de med Hensyn til Toldbodtid og Arbejdsudgifter nødvendige Forandringer“. Heller ikke heri viser der sig nogen særlig Begejstring for et nyt Anlæg udenfor Byen. I det Hele gaar det som en rød Traad gennem Grosserer-societetets Udtalelser, at man nok til Nød ønsker en Frihavn, men kun naar man kan faae den paa et bekvemt Sted. Der-